

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— Z Wiednia. —

NN. Cesarstwo Ichmość przybyli tutaj dnia onegdajszego (30. Września) z południa w pożądanem zdrowiu, z Linou.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Brazylija.

W Rio de Janeiro wniósł w dniu 27. Lipca w Izbie Deputowanych Arcybiskup Bahii, aby utworzono trzy nowe Biskupstwa, a to w Clara, St. Pedro de Sal i Minas Geraes. Za powód do tego przytaczał, że Brazylija składa się z 18 prowincyj, z których każda większa, od największego Królestwa w Europie, ma cztery miliony tu i ówdzie rozrzuconych mieszkańców, i tylko dziewięć Biskupstw, podczas gdy małe Królestwo Portugalskie, liczące tylko trzy miliony mieszkańców, ma 3 Arcybiskupstwa i czternaście Biskupstw. —

W dniu 14. Lipca wniósł P. Verqueira na nowe prawo o małżeństwach, ponieważ takowe przez tolerancją innych wyznań wiary, oprócz katolickiej, stało się potrzebnem. Według tego prawa niekatolicy, obeszliby się bez kanonicznych usaw i traktat cywilny zawarty przed Sędzią pokoju na byłby ważności. Młodzieńcy mniej jak 14, a dziewczęta mniej jak 12 lat mające, potrzebują zezwolenia rodziców lub opiekunów, a nawet pewne stopnie są zakazane.

Ameryka Hiszpańska.

Podług Dziennika *Messenger des Chambres* otrzymano w Havre przez statek pocztowy: Franciszek I., który w dniu 1. Września z Nowego Yorku odplynął, wiadomości o wyprawie hiszpańskiej przeciwko Meksyko. Galijota Eclipse, która w dniu 10. Lipca rano Tampico opuściła, donosi, iż w chwili odpływania onęj, Tampico blokowane było przez okręt liniowy, jedną fregatę i dwie korwety, należące do hiszpańskiej eskadry w Hawannie uzbrojonej. Nie wiedziano nic o okrętach przewozowych z wojskiem. Dowódca w Tampico, zanim jeszcze okręty nieprzyjacielskie zarzuciły kotwicę przed miastem, otrzymał rozkaz do dania silnego odporu. Rząd wypisał nadzwyczajny podatek 30 mil. dolarów na zapłacenie i utrzymanie wojska i rozkazał wystać 10,000 ludzi do Tam-

picó, 8000 do Campeche i stosunkową liczbę żołnierzy na inne zagrożone punkta. Transport pieniędzy spodziewany w Tampico, jeszcze nie był nadszedł tamże w dniu 19. i zapewne został przez rząd na wiadomość o tej blokadzie, zatrzymany.

Gazety Monachijskie umieściły następujący wyimek z listu młodego Bawarcyha pisanego z Meksyku z dnia 18. Lipca: »Chociaż powszechnie mniemano, że po zwycięztwie stronnictwa Yorkinów, odniesionem przez wyniesienie Jenerała Guerrero na Prezydenta rzeczypospolitej, powrócą spokojność i porządek w miejscu anarchii, wszelako to, niestety! nie zdaje się potwierdzać. Na północy, w Państwie Sonory i Sinalva wybuchała zgubna wojna domowa, pochodząca z różnicy zdań o związku, lub podzieleniu tych obudwóch Państw połączonych. Podobne zamieszki zaszyły niedawno były w Państwie Durango, ponieważ tamże ogłoszono za nieważny wybór kilku Deputowanych i dobyto oręż. Tutejsze gazety pełne są wiadomości z listów prywatnych potwierdzających mające niebawem nastąpić przybycie wyprawy hiszpańskiej, która w dniu 26. z m. Hawannę opuściła, a która ma być ku południowym brzegom Yukatanu przeznaczona. Według wielu zgodnych doniesień, składać się ma z 5000 ludzi i kilku okrętów wojennych, i służyć ma spodziewanej z Hiszpanii flocie z 20000 ludzi, za straż przednią. Zdaje się, iż przygotowania na przyjęcie nieprzyjaciela nie są tu z wielką popieraną gorliwością. Główniej przyczyny tego należy szukać w tem, że stan szarbu w smutniejszym aniżeli kiedyś znajduje się położeniu. Wszelako przedsięwzięto niektóre środki i jutro wyruszyć ma ku brzegom pułk tutejszej załogi. Jeneralny Komissarz z Vera Cruz wydał okólnik do obcych i krajowych kupców, wzywając ich, aby się przyłożyli do mających nastąpić uzbrajań, lecz zewsząd odebrał przeciwną odpowiedź, ponieważ każdy wie dobrze, jak niepewne są wypłaty rządu z pożyczki pochodzące. — Chociaż wciąż jeszcze istną stronnictwa, z których jedno są za rządem centralnym, drugie za teraźniejszą formą rządu, jednakże nie będzie to nic dziwnego, iż za zbliżeniem się nieprzyjaciela wszyscy łącznie i razem za wolność walczyć będą. We wszystkich Państwach wydalí Gubernatorowie energiczne odezwy do ludu, i najście Hiszpanów, jeżeli go nie przedsięwzema, zaamięniei dowódczy,

wspierani wielkimi środkami, musi się smutnie zakończyć. Szkoda przez to w każdym razie dla kraju, będzie tak we względnie moralnym jak fizycznym bardzo znaczna dla Rzeczypospolitej. — Kopalnie ubakują najlepsze nadzieje, i wiele z tych dobrze wydają, jakoto Zakatekaskie, Gwanaxualskie i w El Oro. Deszcze ciągle padają; jak się zaczęły, ustały trzęsienia ziemi, z których uczuliśmy w tej stolicy znaczne w końcu Maja i początku Czerwca. Najsilniejsze było o godzinie 4 rano na Boże Ciało.

Wielka Brytania i Irlandya.

Król jak słycać nie każe sobie robić operacyi oka, na które ociemniał, ponieważ takowa, podług zdania lekarzy, na nicby się nie przydała.

Z Irlandyi wyruszyły oddziały wojsk następujące: Do wysp Jońskich pułki 10ty, 11ty i 18ty, do Gibraltaru pułk 1, do Malty pułk 73, do Indyjów zachodnich pułk 19ty i 86, do Jamajki pułk 22gi, 38my, 77my i 84ty.

Uderzającą jest rzeczą, iż znamienici katolicy irlandcy nie ubiegają się za wnijsciem do Parlamentu. Terazniejszy Członek Parlamentu z Hrabstwa Wexford, Lord Stopford, wystąpi po posiedzeniach, a chociaż także bardzo wielu majątnych miaszka katolików, jednokowo tylko trzech kandydatów protestanckich ma się zgłosić.

Lord Major, otoczony dwoma radzami rady starego miasta Londynu, udał się dnia 18. Września do urzędu spraw zagranicznych, gdzie jak słycać mieli narady z Hr. Aberdeem, dotyczące się przybycia pewnej liczby hiszpańskich zbiegów.

P. Rusb, były Posel Zjednoczonych Stanów na Dworze Londyńskim, miał jeszcze w dniu 18. Września rozmowę z Hr. Aberdeem; następcą jego P. M. Lean przybył już do miasta.

Prezydent biura handlowego Pan Vesefitzgerald, powrócił z Irlandyi.

Kuryjer z d. 22. Wrz. cofa swoje z dnia 21 t. m. daną wiadomość ze Stambułu o zawieszeniu broni. Z tej stolicy miały nadejść depesze od P. Roberta Gordon z dnia 26. Sierpnia, które nie o tém nie namieniają. — Od angielskiego Rezydenta w Grecyi P. Dawkins nadeszły depesze datowane w Egipcie dnia 1. Września, podług których wojsko greckie, które się było pod bramami Tebów dla zaległego żołdu zbuntowało, powróciło do posłuszeństwa.

Francyja.

W dniu 30. Września zamysłała Xieźna Berry wyjechać *incognito* do Nizy naprzeciwko Królestwa Ichmość Neapolitańskich.

Monitor z dnia 24. Września umieścił artykuł następujący: »W Kuryjerze francuzkim z dnia 22

t. m. czytaliśmy artykuł następujący: Kilka gazet Departamentowych pisało o okólniku, wydanym przez W. Pieczętarza do różnych urzędników, który onym zaleca: 1) Dowiadywać się o nazwiskach tych wszystkich, którzy podzielają prace w wydawaniu Dzienników konstytucyjnych i wymienić W. Pieczętarzowi ich różne korespondencje. 2) Dać mu dokładny raport ze wszystkich rozmów, jakie się toczą na posiedzeniach towarzyskich lub na innych publicznych miejscach, z wymienieniem mówiących. 3) Nakoniec zrobić mu statystykę zdań masy mieszkańców każdego obwodu względnie odmiany Ministrów. — Istnienie takiego okólnika zaprzeczają niektóre osoby w usługach Króla będące; wszelako Dziennik Ronenski obstaje przy swoim twierdzeniu, że ten okólnik istotnie był napisany i przesłany; jest ón, mówi ten Dziennik z d. 1. Września datowany, i król Prokuratorom przez organ Jeneralnych Prokuratorów doręczony, a znana rzetelność urzędników umieszczonych przy król. Sądzie i Trybunale Ronenskim, nie dopuści im zaprzeczyć istnienia tak oczywistego *factum*. — »Jeżeli niektóre dzienniki (dodaje Monitor) w rzeczy samej umieściły twierdzenie przez Kuryjera powtórzone, tedy jestto znowu fałszywe przypuszczenie, opiniją publiczną mając i w błąd wprowadzić. Dzienniki nie mogły przecież serio wystawić urzędników, jako ludzi, którzy się Ministrowi sprawiedliwości uniżyli do roli szpiegów i donosicieli. Już to samo przypuszczać, byłoby obrząż.

Na to odpowiada Kuryjer francuzki z d. 25. Września: Artykuł zbijany przez Monitorem, wyjęty był z Dziennika Ronenskiego; właśnie, gdy to urzędowe zbijanie czytamy, odbieramy przez nadzwyczajną sposobność Dziennik Ronenski, który wyszedł wczoraj rano; w tymże umieszczony jest następujący dokument, którego pierwopis znajduje się w ręku redaktora wspomnianego pisma. Ten dokument właśnie jest nam dogodny i przybywa w czasie, aby nam posłużył na zbitcie Monitora. »Okólnik, Izba sądowa, Korespondencyja N. 317. W Louviers d. 5. Września 1829. Prokurator królewski do urzędników policyi sądowej okręgowej. Mości Panowie! Otrzymałem od Jeneralnego Prokuratora sądu królewskiego w Rouen list następujący: J. Ex. W. Pieczętarz, listem z dnia 1. t. m. zalecił mi, abym mu w dniu 1m każdego miesiąca donosił w raporcie o stanie opinii w swoim obwodzie i czyli kto nie czyni usiłowań, aby onę obłąkać i wzniecić zamieszki. — J. Ex. bardzo trafnie zwraca moję uwagę, że przez król. Prokuratorów mogą być w stanie dać mu w tej mierze najdokładniejsze objaśnienie, ponieważ ci z powodu swoich licznych środków i niestannych związków, z Burmistrzami i Sędzia-

mi pokoju, łatwo rzeczzone objaśnienia dać mogą. — Król, dodaje Minister, *chce pomyślności ludu; rząd jego niczém innym nie jest zajęty, tylko utrzymaniem konstytucyi i wykonaniem ustaw.* Polega ón na naszej wierności i gorliwości w czuwaniu nad spiskami. Dla tego wzywam W Pana, abys mię przez dokładny i jasny raport względnie swojego okręgu postawił w możności, bym sumiennie żądaniu W. Pieczętarza mógł uczynić zadosyć. Takową pracę zechcesz mi W Pano nadśledać w połowie każdego miesiąca. — *Mości Panowie, z powyższego listu widzicie W Panowie, jaki obowiązek jest na mnie włożony. Bez współdziałania W Panów mógłbym niedokładny tylko dać wykaz i nie zdołałbym zawiadomić Jego Excell. o stanie opinii w tym obwodzie. Ztąd potrzeba, abyście mi W Panowie bez ogrodki i jasno swoje zdanie wyrażali i starali się zawiadamić mię niezwłocznie o każdym zamachu ku zaburzeniu publicznej spokojności. — Przyjmiejcie W Panowie i t. d. Prokurator królewski. Moisel, Zastępca* — *Gazeta Francyi czyni nad tém uwagi następujące: »Coż się znajduje w powyższym okólniku, co by się w najmniejszej rzeczy osiągało do redaktorów i korespondentów Dzienników konstytucyjnych, do rozmów w posiedzeniach i na miejscach publicznych, do statystyki opinii względem odmiany Ministrów. — Te Dzienniki, które przypuszczają istnienie takiego okólnika, oszukały publiczną opinią, oszukały swoich czytelników i spotwarzyły rząd Króla. — Dokument przez Kuryjera Franczkiego umieszczony, nie jest niezem inuémjencuzkiego obowiązku, w jakich się rząd znajduje, aby zasięguwszy wiadomości o opinii publicznej, mógł czuwać nad utrzymaniem porządku i spokojności. To, co pisał W. Pieczętarz, nie jest nic szczególnego i nadzwyczajnego; szedł ón w tej mierze za przykładem poprzedników swoich począwszy od P. Pasquier aż do PP. Portalis i Bourdeau, którzy się tu znajdują, aby w potrzebie dali świadectwo*

W. Mistrz Uniwersytetu, P. Montbel, złożył Komisysje, która rozpoznać ma hors nauk dawany przez PP. Villemain, Guizot i Cousin.

Nowy Prefekt w Bordeaux, Wice-Hrabia Corçav, wydał okólnik do Burmistrzów swojego Departamentu, w którym między innymi mówi: »Same nawet słuszne zażalenia nie upoważniają do powstania..... słusznej sprawy nie dowodzimy zapalczywemi mowami lub podżeganiem do buntu..... Wspólnie z W Panami, Mości Panowie, będąc umiał dobro naszego dostojnego Monarchy i pomyślność poruczonych naszej pieczy zachować. Będziemy umieli jeszcze mocniej połączyć węzły miłości, któraby naprzódno potargać chciało. Bog-

dajbym wspierany przez W Panów, pozyskał u mieszkańców Bordeaux to zaufanie, jakie okazali mi towarzysze PP. Charette i Larochejaacquelin.

P. Bert, wydawca Dziennika handlowego, napisał do P. Sauvo, wydawcy Monitora list i kazał go umieścić w różnych Gazetach; w tym użala się na artykuł Monitora dotyczący się związku Bretańskiego, z tym dodatkiem, że autor owego potwarczego artykułu będzie umiał usprawiedliwić się przed sądem.

Dziennik: Aviso Toulonński z d. 29. Wrześ. donosi: »Okręt liniowy le Conquerant, wiozący Admirala de Rigny, odpiął dnia wczorajszego. Słychać, że dla tego spóźnił swój odjazd, aby się dooczekał depeşów, które mu przez telegraf były zapowiedziane. Przy odjeździe pozdrowiły Admirala 30 wystrzałami statki bombardyerskie, czyniące obroty na morzu. Bryg Avanture, pod Kompanem Dussigny odpiął wraz z okrętem le Conquerant na Wschód. Bryg Lezard pod Kapitanem Barthelemy zawiął w d. 15. do arsenału, gdzie weźmie 38,000 racyj żywności i zawiezie je do Mahon dla naszych okrętów brząjących przed Algierem.«

Podług Dziennika Toulonńskiego rozkazał rząd rozbroić 40 mniejszych okrętów, z których 19 lub 20 należy do portu Toulonńskiego. Są to prawie wszystkie brygi i galioty, wyjąwszy brygi awizowe.

Fregata amerykańska Konstellacyja, wysadzila na ląd w Havre nowego Posta Zjednoczonych Stanów przy Dworze Francuzkim, P. Rives. Okręt ten przeznaczony jest na morze śródziemne, dokąd wiezie mianowanego na dowódcę tancernej eskadry północno amerykańskiego Kommodora Bedel

Hrabia Mallarme, który umieszczony był przy administracyi pocztowej w Paryżu, i za otwieranie listów i zabieranie pieniędzy, skazany na 7mioletnie więzienie i stanie pod pręgirzem, i który bez skutku odwołał był się od wyroku do sądu wyższego, a potem na próżno udawał się do łaski Króla, został w d. 21. Września z ośmiu innymi zbrodniarzami na placu sprawiedliwości pod pręgirzem wystawiony.

Minister spraw wewnętrznych postanowieniem swoim z d. 11. Września składa z urzędu Burmistrza Vizille i tegoż pomocnika; pierwszego, ponieważ P. Lafayette uroczyście pozdrowił, a drugiego, ponieważ na przeciw niego wyjechał konno.

Państwo Papiezkie.

Jego Świątobliwość Pius VIII. dał Xieciu Anhalt-Köthen order Chrystusa z dyamentami.

Szwecyja i Norwegija.

— Z Sztokolmu d. 22. Września. —

Mała eskadra, która przed kilkoma tygodniami wypłynęła na morze dla wprawienia się w obroty, powróciła tu na początku zeszłego tygodnia, odbywszy ćwiczenia z wielkiem wszytłkich zadowoleniem. Potwierdziła się użyteczność małych szalup hanonierskich w obronie brzegów; znajdujące się na nich działa wogą z wielką dokładnością i szybkością dać trzy razy ognia w zch minutach. Oprócz tego postrzeżono, że temate szalupy bardzo dobrze trzymają się na morzu w czasie burzy i łatwo dają się kierować. Robione doświadczenia z statkami parowemi udaly się jak najpomysłniej. Jeden statek parowy ciągnął 32 szalup hanonierskich i w godzinie upłynął pół mili niemieckiej. Przy zupełnie przeciwnym wietrze ciągnął tenże statek 16 szalup 4 mile, przebywając na godzinę osmą część mili. Na wyprawie tej przyjęto nowy sposób obrotów i nową taktykę. Pomimo, że od d. 1. do d. 15. Września ciągle prawie padały deszcze, Następca tronu był jednak osobiście przytomny i kierował wszytłkimi obrotami i doświadczeniami. Namiestnik Norwegii, Hr. Platen, tudzież Admirałowie Kronstedt, Coyet i Klint, znajdowali się w orszaku Królewicza. Eskadra składała się z dwóch oddziałów mniejszych i dwóch oddziałów większych szalup, z dwóch statków dowódczy, ze statku, na którym byli uczniowie szkoły wojskowej, ze statku przeznaczonego do rozpoznawania, z dwóch okrętów przewozowych, Norweskiej fregaty Alsen i ze Szwedzkiego bryga Delfin. — Ogólna osadatyoh statków wynosiła 1163 ludzi.

Posiedzenia Stanów odbywają się ciągle, mniemają jednak, iż zostaną zmuszone do większego pośpiechu w swych pracach. Skoro Król dozwolił im sześć miesięcy nad zakres oznaczony konstytucyją dla Sejmu, tedy nie mogą się spodziewać większego przedłużenia obrad, jak jeszcze na osm lub dziesięć tygodni. Z resztą, sam naród już zaczyna się odzywać przeciw przetrzymaniu posiedzeń, i już w stanie duchownym i włościanskim zrobiono wnioski, ażeby skrócić prace i prosić Króla, iżby im kres położył.

Rossyja.

Podług wiadomości z Petersburga, Cesarz Jmó powrócił w d. 22. Wrześ. z Carskiego Siola do miasta, dla widzenia spuszczenia z warsztatu Ochty, okrętu liniowego o 74 działach, który otrzymał imię Brienne. Pogoda była piękna, i działanie poszło wybornie. Gdy okręt został spuszczony i stanął na kotwicy, w pośród rzeki, N. Cesarz Jmó w towarzystwie ces. Austryjackiego Posła Hr. Ficquelmont, wsiadłszy w swoją szalupę, opłynął takowy w koło. Poczém N. Cesarz Jmó udał się do Peterhofu, gdzie kilka dni zamysła przepędzić. W tym roku mają jeszcze być spuszczone dwa okręty liniowe jeden o 100, drugi o 74 działach; budowa onych będzie niebawem ukończona.

Dziennik Odeski z d. 18/30. Września zawiera następujące «wiadomienie do kupców:»

»Generał Gubernator nowėj Rossyi i Besarabii zawiadamia kupców, że z rozkazu J.C. Mości, wywóz wszelkich towarów zakazanych podczas wojny z Turcyją jest na nowo pozwolony we wszytłkich portach morza czarnego i Azowskiego.

Wiadomości handlowe.

— Z Gdańska d. 28. Września. —

Cisza panująca w targu zbożowym nie zmieniła się; wprawdzie otrzymały dwa domy kupieckie zlecenia z Anglii, lecz taify się z tém i nabywały od niechcienia tu i owdzie zboże, co trwało aż do zeszłej Środy, w którymto dniu blisko 500 łasztów pszenicy dokompletowali. Płacono za łaszt 56 1/2 szeflowy posle inią po 315, średnią po 390, a lepszą 410 do 425 fl. Kilka partyj zapłacono po 440, 450 do 515 fl., żyto trzymało się w cenie; kupiono go 56 łasztów na wyślanie do Danii.

— Z Berlina dnia 27. Września. —

Kurs podług cedny gieldowej z d. 26. b.m. Listy zastawne polskie, gotowizną, żądano 93 5/8 płacono 93 3/8. — Obligacyje udziałowe Polskie z dostawą na d. 1. Października fix, żądano i płacono 51 3/4; na d. 1. Listopada fix, żądano 52, płacono 51 3/8.

U w i a d o m i e n i e.

W Kantorze Gazety Lwowskiėj przy ulicy Dominikańskiej, naprzeciw Cyrkułu, dostać można, za mierną cenę, całkowitych egzemplarzów Gazety Lwowskiėj z lat 1813, 1814, 1816, 1817, 1819, 1820, 1821, 1822, 1823, 1824, 1825, 1826, 1827, 1828; — tudzież Rozmańkości z lat 1818, 1819, 1820, 1821, 1822, 1823, 1824 i 1827; nakontec poicdyńczyoh Nrów. ze wszytłkich lat.